

Petr Novák: Počátky československo – tureckých vztahů 1918 – 1926

Rigorózní práce, Praha, FFUK, Ústav světových dějin, 2005; 281 str. rkp;

Předložená rigorózní práce kolegy Petra Nováka je významným příspěvkem k poznání dějin meziválečné československé zahraniční politiky. Autor maximálně využil fondů Archivu Ministerstva zahraničních věcí a detailně zmapoval vývoj československo – tureckých vztahů v letech 1918 – 1926 a navíc toto období „zaldil“ konkrétními představiteli formujícího se čs. diplomatického sboru. Lze také odpovědně konstatovat, že Novákova obsáhlá studie je skutečně prvním a původním příspěvkem k danému tématu.

Autor začlenil zkoumanou problematiku do širšího rámce dějin Osmanské říše od konce první světové války, přes jednání mírové konference v Paříži a výslednou smlouvu ze Sévres, následný odpor proti jejím podmínkám, řecko-tureckou válku až ke konferenci v Lausanne. Věnoval i pozornost sporům mezi velmocemi ohledně přístupu k dědictví „chorého muže na Bosporu“, především tenzím mezi Velkou Británií a Francií. Nemohl se přirozeně vyhnout i vnitropolitické problematice, především nástupu kemalistického režimu. Komplexní zpracování této problematiky dokládá Novákovu dobrou orientaci jak v mezinárodních vztazích daného období, tak v nejnovějších dějinách Turecka.

Československo nemělo v Osmanské říši a posléze v Turecké republice přímé politické zájmy a přistupovalo k tomuto teritoriu pod zorným úhlem svého vztahu k Balkánu, především s ohledem na soudržnost Malé dohody. V této souvislosti se obávalo i komplikací, které mohlo – svojí snahou o přistoupení k tomuto svazku – způsobit Řecko. Na druhé straně mělo však Československo v Turecku hospodářské zájmy a usilovalo o případné získání výhod kapitulčního režimu. Tato snaha byla také osou československého přístupu k turecké otázce od prvních neoficiálních kontaktů na jaře 1919.

K obsahovému jádru magisterské studie nemám žádné vážnější připomínky, naopak kladně hodnotím již zmíněnou původnost studie a způsob práce s archivními prameny. Na druhé straně nespornou vadou „krásy“ jsou neopravené gramatické chyby, či zkratky v textu. Nejsou sice časté, ale bohužel jsou.

Mohu tedy konstatovat, že Petr Novák předložil kvalitní rigorózní práci, ve které prokázal schopnost badatelské práce. V této souvislosti lze také předložený text doporučit k zahájení rigorózního řízení pro získání titulu PhDr. Bylo by vhodné uvažovat o publikaci stěžejní části studie.

Práci doporučuji k obhajobě před státní zkušební komisí.

V Praze, 1. září 2006

Prof. PhDr. Vladimír Nálezka, CSc.